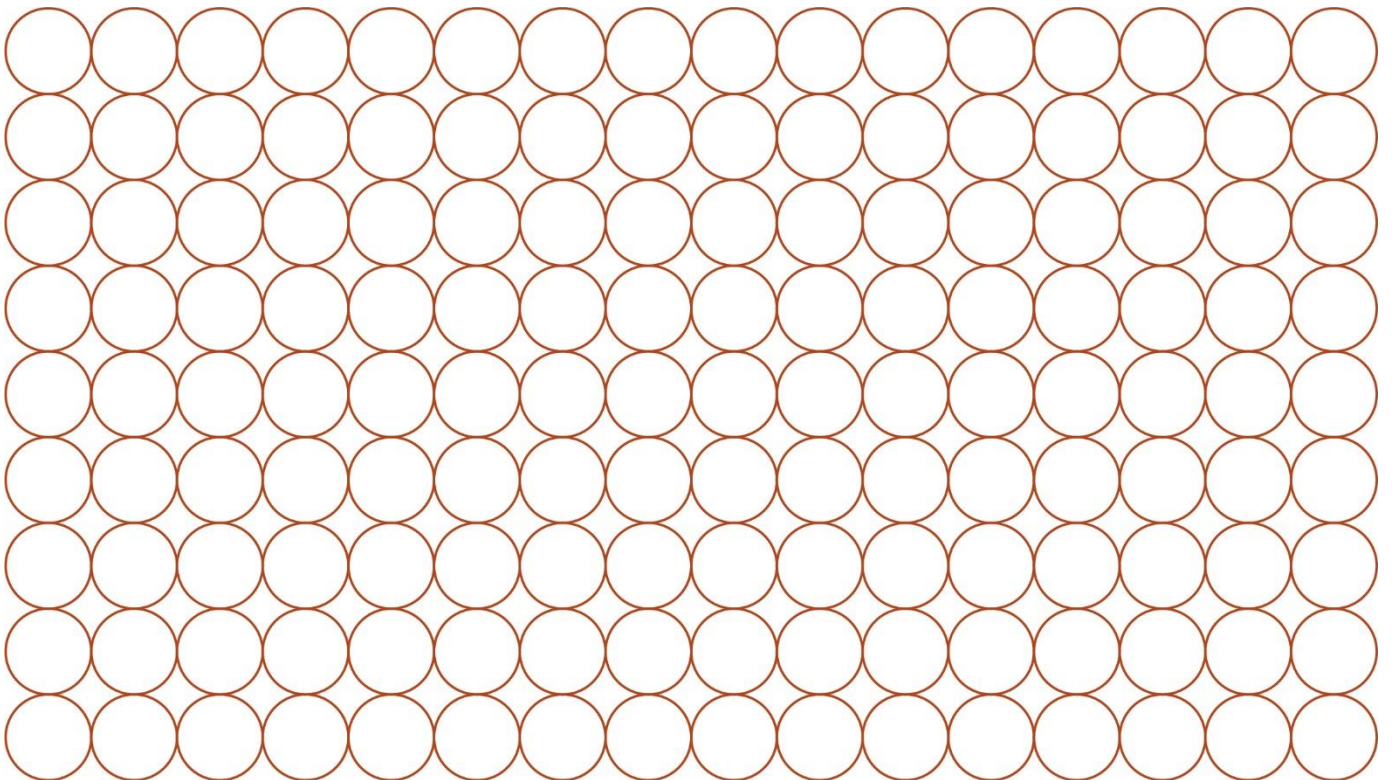

Kommentarmaterial till kursplanen i musik

Grundskolan

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

ISBN: 978-91-7559-514-6

Skolverket, Stockholm 2022

Innehåll

Om skolämnet musik	5
Kommentarer till kursplanens syfte.....	6
Kursplanens långsiktiga mål	10
Kommentarer till kursplanens centrala innehåll	11
Innehållet i ämnet musik	11
Musicerande och musikskapande samt musikens verktyg	12
Musikens sammanhang och funktioner	17
Kommentarer till kursplanens betygskriterier	21
Betygskriterierna i ämnet musik.....	22

Inledning

Till varje kursplan finns ett kommentarmaterial. Det riktar sig till lärare, rektorer och andra som är verksamma inom skolväsendet. Avsikten med materialet är att ge en bredare och djupare förståelse för de urval och ställningstaganden som ligger bakom texten i kursplanen. Materialet beskriver också hur det centrala innehållet utvecklas över årskurserna och vad lärare kan fokusera på när de gör bedömningar i relation till betygskriterierna.

Formuleringar som är hämtade direkt från kursplanen är genomgående kursiverade i texten.

Om skolämnet musik

Musik har en stor betydelse för barn och ungdomar och kan vara en del i att utforska och söka sig en identitet. Musik kan också ge elever tillgång till ett bredare känsleregister och fler meningsbärande uttryck. På det sättet ingår musikämnet i elevernas bildning. Musik är en konstnärlig uttrycks- och kommunikationsform. I skolan är musik ett ämne som har nära kontakt med barns och ungdomars kulturyttringar, direkt in i klassrummet. Det kan väcka förväntningar på att skolan ska ta tillvara de erfarenheter av musik som eleverna har med sig, vilket både kan vara ämnets utmaning och dess stora tillgång.

Att musicera, lyssna till och skapa musik utgör ämnets kärna. Det är de dominerande aktiviteterna i musikundervisningen – aktiviteter som utvecklas i samspel med varandra. Kursplanen tar sin utgångspunkt i vikten av växelverkan mellan musicerande, lyssnande och skapande, samt i teorier om och reflektion över musik. Genom undervisningen fördjupas, vidgas och bearbetas elevernas erfarenheter av musik. Det egna musicerandet och musikskapandet utvecklar lyhördhet och förmåga att lyssna. På motsvarande sätt utvecklar lyssnandet förmågan att musicera och skapa musik.

Kommentarer till kursplanens syfte

Syftestexten riktar sig till läraren och beskriver de övergripande målsättningar som ska gälla för undervisningen i det aktuella ämnet. Syftet är därför en viktig del när lärare planerar och genomför undervisningen. Syftestexten avslutas med ett antal långsiktiga mål som avgränsar de delar av syftet som ligger till grund för betygskriterierna.

Delta i musikaliska sammanhang

Att tillsammans med andra uppleva eller uttrycka sig genom musik är ett djupt rotat mänskligt behov, inte bara hos barn och unga. Oavsett om det sker genom att sjunga med i födelsedagssånger, dansa runt midsommarstången, att spela i band eller komponera egen musik så handlar det i hög utsträckning om att dela erfarenheter som ger en känsla av samhörighet. Musik försätter människor i olika sinnestillstånd och upplevelsen av att ha delat detta med andra kan skapa starka känslor av gemenskap. Musik kan på så sätt inkludera, men den kan också utestänga.

Kursplanen anger att ett syfte med undervisningen är att eleverna utvecklar *kunskaper som gör det möjligt att delta i musikaliska sammanhang, både genom att själva musicera och genom att lyssna till musik*. Det är kunskaper som kan bidra till delaktighet och gemenskap, liksom till självkänsla och autonomi. Samtidigt är det också kunskaper som kan öka förståelsen för hur musik kan skapa känslor av grupp tillhörighet, men också utestänga dem som av olika anledningar inte är invigda. Kursplanen bygger således på en tanke om att det är en medborgerlig rättighet att utveckla den musikaliska förmåga som gör det möjligt att delta i olika musikaliska sammanhang. Detta är inte minst betydelsefullt för att skapa tillträde till ett kulturliv där musik är en central del.

Musik som meningsbärande uttrycksform och kommunikationsmedel

Det lilla barnet uttrycker sig och kommunicerar med sin omgivning genom sång och rörelser, till synes helt naturligt. I takt med att barnet blir äldre ökar den musikaliska medvetenheten och barnet ställer högre musikaliska krav på sig själv, inte minst genom påverkan av omgivningen. I musikundervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla och tillägna sig *musik som meningsbärande uttrycksform och kommunikationsmedel*.

Begreppen meningsbärande uttrycksform och kommunikationsmedel används i kursplanen för att understryka att huvudsyftet med att utveckla kunskaper i musik är att kunna uttrycka sig och kommunicera genom musik, vilket förutsätter att eleverna får erfara och utforska olika slags upplevelser och intryck av musik.

Eleverna ska få utveckla en medvetenhet om hur musikaliska byggstenar sätts samman och kan sättas samman för att skapa mening. Mening i det här fallet kan handla om hur musikalisk form kan skapa olika musikstilar och uttryck, liksom hur musik väcker känslor på olika vis.

För att kunna göra detta krävs att eleverna utvecklar hantverksmässiga kunskaper i musik. I kursplanen formuleras detta som att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper i att *använda röst, musikinstrument, digitala verktyg samt musikaliska begrepp och symboler i olika musikaliska former och sammanhang*. De hantverksmässiga kunskaperna ska således betraktas som verktyg, vilka används så att eleverna dels själva ska kunna uttrycka sig genom musik, dels få utveckla kunskaper i hur musik kan kommuniceras i olika sammanhang.

Kursplanen utgår från att alla elever kan utveckla fördjupade musikaliska kunskaper om de bara får möjligheter. Alla elever lyssnar på musik, mer eller mindre medvetet. De får på så sätt kunskaper **om** musik, men också **i** musikaliska element som exempelvis puls, takt, rytm, melodi och harmonik. Eleverna har förkunskaper med sig när de kommer till skolan och med hjälp av undervisningen ska kunskaperna konkretiseras och utvecklas. Kursplanens formuleringar syftar till att alla elever, oavsett förkunskaper, genom undervisningen ska få tillägna sig en verktygslåda genom undervisningen för att kunna uttrycka sig och kommunicera genom musik.

Musikalisk lyhördhet

I alla former av musicerande är hantverksmässiga kunskaper väsentliga. Lika väsentligt är det att kunna lyssna och anpassa sina musikaliska insatser. Lyssnande är en förutsättning för att kunna utveckla förmågan att uttrycka sig genom musik.

Ett syfte med undervisningen i musik är därför att den ska ge eleverna förutsättningar att *utveckla en musikalisk lyhördhet som gör det möjligt att i eget musicerande och i samarbete med andra skapa, bearbeta och framföra musik i olika former*. Musik är alltid en kommunikativ akt, oavsett om man lyssnar på musik, musicerar själv eller musicerar tillsammans med andra.

Vid musicerande i grupp måste varje deltagare vara lyhörd och samspela med de övriga. Den enskilda ska ta plats genom att ta eget ansvar och samtidigt bidra med egna insatser till musicerandet som helhet. Att behärska detta handlar om att tillägna sig den form av kommunikation som kan utvecklas i en musicerande-situation. Det kan till exempel handla om hur kroppsliga rörelser kan användas för att markera insatser, förändringar i tempo eller karaktär. Det kan också vara hur en blick eller en gest kan förmedla uppskattning och samhörighet.

Tilltro och kreativitet

Kursplanen anger att eleverna genom undervisningen ska utveckla *en tilltro till sin förmåga att sjunga och spela*. Att ha tilltro till sin förmåga är många gånger en förutsättning för att våga komma med musikaliska idéer, pröva sig fram och skapa musik i olika former. Att presentera en idé och våga testa den kan många gånger upplevas som ett risktagande eftersom musik kan blotta och synliggöra känslor eller andra personliga sidor. Men musikskapande innebär också en möjlighet att utforska vad som är meningsfullt och att bearbeta känslor och funderingar. Musiken kan skapa ett friutrymme där det finns möjlighet för eleven att uttrycka reflektioner, frågeställningar och betraktelser om sig själv och sin omvärld utan att behöva ge färdiga svar.

Det har visat sig att barn och ungdomar, genom musik, gärna kommunicerar sina upplevelser av att vara ung just nu, något som innefattar såväl existentiella, moraliska och etiska frågeställningar som lustbetonade, exhibitionistiska och berättande teman. Detta är en viktig utgångspunkt för kursplanens andra långsiktiga mål som innebär att eleverna genom undervisningen ska ges förutsättningar att utveckla *förmågan att skapa musik samt uttrycka och kommunicera tankar och idéer i musikalisk form*.

Många av formuleringarna i kursplanen syftar till att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper för att kunna bearbeta och skapa musik och därmed nya gestaltningar och kompositioner. Det innebär att eleven behöver få pröva, ompröva, bejaka och utveckla sin improvisatoriska förmåga i syfte att utveckla sin *musikaliska kreativitet*.

Musikupplevelse och reflektion

Att musik berör människan råder det ingen tvekan om. Musik kan framkalla kroppsliga förnimmelser såsom gåshud eller värme, inge känslor av välbehag eller obehag – men också väcka funderingar. Ett syfte med undervisningen i musik är att eleverna ska utveckla sin förmåga att *uppleva och reflektera över musik*. Att reflektera över musikaliska upplevelser är grundläggande för att utveckla en rad färdigheter. Upplevelse och reflektion ligger till grund för att utveckla ett lyhört lyssnande på musik, att kunna uttrycka sig och att kommunicera genom musik, men också för att samtala om musik. Det handlar såväl om att förstå sin egen musikaliska verklighet och sina egna preferenser som att vidga sina musikaliska referensramar. I undervisningen ska det enligt kursplanen bland annat ske genom att *elevernas erfarenheter av musik ska utmanas och fördjupas i mötet med andras musikaliska erfarenheter*.

Musik finns och erbjuds i dag i en mängd olika genrer och former. Det pågår dessutom en kontinuerlig utveckling av nya informations- och kommunikationstekniker, vilket resulterar i att nya musikformer med skiftande karaktär, funktion och syfte etableras. På så sätt uppstår det nya förhållningssätt till musik. Genom att vissa musikkulturer blir dominerande, till exempel mediebyråns populärkultur,

standardiseras dock smak och preferenser lätt. Kursplanen har därför en viktig funktion genom att den lyfter fram vikten av att utveckla ett reflekterande förhållningssätt till musik. Det innebär att kunna reflektera över upplevelser av musikaliska intryck och därigenom utveckla medvetenhet om olika musikaliska genrer och former. Vidare innebär det att kunna urskilja för vilka syften musik används och i vilka sammanhang musik förekommer. Det gäller inte minst hur musik till exempel används för att påverka och förstärka känslor och upplevelser och hur musik kan inkludera respektive exkludera människor i den musikaliska gemenskapen.

Olika musikkulturer

Eleverna kommer ständigt i kontakt med musik genom att den exponeras i olika mediala sammanhang. Kunskap om hur musik har skapats i olika tider, kulturer och sociala sammanhang ger perspektiv på hur musiken fungerade i sitt ursprung och hur den fungerar och används i dag.

I dag är det mycket vanligt att olika musikformer och musikstilar korsas och transformeras. I ett mångkulturellt samhälle förstärks den tendensen. Förståelse för hur musik har tagit sig uttryck och, i dag, tar sig uttryck kan berika möten mellan människor. Det möjliggör för eleven att kunna vidga sina referensramar och därmed få tillgång till fler musikaliska sammanhang.

Att utveckla kunskaper om olika musikkulturer innebär också att möta musik som kanske inte hörs så ofta i medierna, till exempel olika kulturers folkmusik och samtida konstmusik. Kursplanen anger därför att eleverna behöver utveckla *kunskaper om och förståelse för olika musikkulturer, såväl den egna som andras.*

Kursplanens långsiktiga mål

Kursplanens syftestext avslutas med ett antal långsiktiga mål. Dessa är avgränsade till de delar av syftet som ligger till grund för betygskriterierna. De långsiktiga målen innehåller inte sådant som elevernas socioemotionella utveckling, värderingar, beteenden eller intresse för ämnet. Dessa områden är viktiga när lärarna planerar, genomför och utvärderar sin egen undervisning, men ska inte vara underlag för bedömning och betygssättning.

De långsiktiga målen i ämnet musik är:

- *förmåga att sjunga och spela i olika musikaliska former och genrer,*
- *förmåga att skapa musik samt uttrycka och kommunicera tankar och idéer i musikalisk form, och*
- *förmåga att uppleva och reflektera över musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.*

Kommentarer till kursplanens centrala innehåll

Det centrala innehållet i kursplanen anger vilket obligatoriskt innehåll som ska behandlas i undervisningen. Det är uppdelat i kunskapsområden som i sin tur består av ett antal innehållspunkter. Dessa ska uppfattas som byggstenar som kan kombineras på olika sätt och väga olika tungt i undervisningen. I planeringen kan de enskilda punkterna i det centrala innehållet kräva olika mycket utrymme i undervisningen, beroende på vad de omfattar och på elevgruppens behov och förutsättningar. Kunskapsområdena bör alltså inte ses som separata arbetsområden för undervisningen, utan de kan kombineras på de sätt som läraren bedömer som mest lämpligt för att uppnå syftet med undervisningen för elevgruppen.

Exempel i innehållet

I det centrala innehållet förekommer vissa exempel. De förtydligar innehållets inriktning, men är inte uttryck för att de bör prioriteras framför andra alternativ. Till exempel anges för årskurserna 1–3 att eleverna ska möta innehållet *komposition med utgångspunkt i inspirationskällor, till exempel bild, rörelse och musik*. Det innebär att komposition är ett obligatoriskt innehåll under årskurserna 1–3. Däremot kan undervisningen likaväl som att behandla hur komponerandet inspireras av en bild, rörelse eller musik även ta upp andra inspirationskällor, som ett ljud, en känsla eller i något helt annat.

Innehållet i ämnet musik

Texten som följer kommenterar det centrala innehållet med utgångspunkt i de tre kunskapsområdena: ”Musicerande och musikskapande”, ”Musikens verktyg” och ”Musikens sammanhang och funktioner”. Den här indelningen syftar till att lyfta fram innehållet i ämnet, konstnärligt såväl som praktiskt och teoretiskt. Kursplanen strävar efter att möjliggöra en praktik där det centrala innehållets olika områden samspekar och befruktar varandra.

Tanken bakom den övergripande progressionen i innehållet bygger på att ett framgångsrikt lärande i musik kräver kontinuerlig repetition och övning, speciellt när det gäller att tillägna sig hantverksmässig kunskap. Musik är en verksamhet där lärandet inte kan forceras eller organiseras i form av att vissa områden ”betas av” för att därefter inte återkomma. Ämnets områden behöver arbetas med i ett kontinuerligt flöde.

Musicerande och musikskapande samt musikens verktyg

De två första kunskapsområdena kommenteras här nedan tillsammans eftersom de i stor utsträckning förutsätter varandra. Avsnittet kommenterar bland annat röst, instrument och digitala verktyg samt musicerande och musikskapande i olika former. Kommentarererna berör också hur musikaliska byggstenar och musiksymboler är grundläggande för musikalisk praktik och förståelse av musik.

Rösten

Människans röst har stor utvecklingspotential och barns och ungdomars röster förändras enormt under skoltiden. Det är en grannlaga uppgift att vägleda en ung människas utveckling i sång eftersom förändringar i register och röstklang kan verka hämmande för eleven. Sångglädje under tidiga skolår kan förvandlas till ett självkritiskt förhållningssätt gentemot den egna rösten. Kursplanens syftestext betonar därför att det är viktigt att eleverna utvecklar *tilltro* till sin förmåga att sjunga.

En tanke bakom det centrala innehållet är att eleven, samtidigt som hon eller han växer, ska ges möjlighet att utforska och använda sin egen röst genom olika vokala uttryck. Vid musicerande används rösten på många andra sätt än i klingande sång. Därför står det ibland *vokala uttryck* i kursplanen då gränsen för vad som kan kategoriseras som sång är svårdragen, till exempel när det handlar om rap, jojk, ”spoken word” eller ”growling”. I kursplanens långsiktiga mål och i betygskriterierna används emellertid enbart uttrycken sång och sjunga. Det valet är gjort för att betygskriterierna inte ska bli för textmässigt omfattande. Sång och sjunga ska då förstås som att de innefattar olika vokala uttryck.

Rösten behandlas i kursplanen som likställd med ett musikinstrument. I årskurserna 1–3 ska eleverna möta *rösten och hur den kan användas för musikaliska uttryck genom variation av klang, rytm och dynamik*. För årskurserna 4–6 finns innehållet *rösten och hur den kan varieras och användas musikaliskt i olika vokala uttryck, till exempel sång, jojk och rap*, och i årskurserna 7–9 är motsvarande innehållspunkt formulerad som *rösten och hur den kan varieras och användas för vokala uttryck inom olika genrer och ensembler*.

Progressionen ligger i ett successivt utforskande av röstens funktion och teknik. Vidare finns en progression i arbetet med rösten som under de första tre årskurserna handlar om att möta *sång och spel i olika former. Unison sång, kanon och växelsång samt ensemblespel*. I årskurserna 4–9 ska eleverna möta *sång, melodispel och ackompanjemang*. I årskurserna 4–6 är detta preciserat till *olika genrer, unisont och i stämmor* och i de högre årskurserna till *genretypiska musikaliska uttryck, unisont och i stämmor*. Utvecklingen ligger här i ett allt mer genrespecifikt uttryck.

För att utveckla medvetenhet om hur det är möjligt att undvika skador på röst och stämband lyfter kursplanen i alla stadier fram *röstvård*, vilket innebär att eleverna

ska få lära sig att hantera rösten på ett skonsamt sätt och inte minst att tonarter anpassas efter elevers röstutveckling.

Innehållspunkten röstvård innefattar också *hörselvård*, något som eleverna ska utveckla kunskaper om för att kunna musicera och lyssna på musik på ett säkert sätt. I årskurserna 7–9 är detta innehåll formulerat *röstvård och hörselvård. Orsaker till att tal, sång, musiklyssnande och musicerande kan bidra till skador samt hur dessa skador kan förebyggas.*

Det finns några väsentliga skillnader mellan rösten och andra instrument. Rösten bär vi ständigt med oss. Genom att vi kontinuerligt använder den tränas den i både tal och sång. Barn använder ofta sångrösten i sina vardagliga lekar och bestyr. Det är ett musicerande som inte alltid är medvetet men som kan bestå av sång, kommentarer till en pågående lek eller melodislingor som barnet har snappat upp någonstans. Det innebär att eleverna har med sig ett sångkunnande till undervisningen som ska uppmärksammas och vidareutvecklas. I syftestexten uttrycks detta genom att undervisningen ska utmana och fördjupa elevens erfarenheter av musik.

Instrument

Tanken bakom kursplanen är att eleverna ska ges möjlighet att tidigt spela på olika instrument. Det är betydelsefullt att tillvarata yngre barns nyfikenhet, inte minst för att varje elev ska hinna utveckla goda kunskaper i instrumentalspel. En annan viktig anledning till att börja tidigt är att motverka statushierarkier och undvika de eventuella identifikationer som kan göras mellan kön och vissa instrument. Sådana identifikationer kan leda till att en elev aldrig vill spela, eller endast motvilligt spelar ett visst instrument, eller att bara några elever spelar. I förlängningen kan det bidra till att cementera könsstereotypa uppfattningar om mäns och kvinnors musicerande.

Vilka instrument som eleverna ska möta i undervisningen är inte precist definierat i det centrala innehållet. Instrumenten är i stället grupperade som *melodi-, ackord-, tangent-, sträng-, bas- och slagverksinstrument samt digitala verktyg.*

I lågstadiet finns dock övergripande beskrivet vilka typer av musikinstrument som eleverna ska möta, såsom slagverksinstrument, tangentinstrument och stränginstrument, medan kursplanen i mellan- och högstadiet fokuserar på instrumentets möjligheter och begränsningar i sitt sammanhang, såsom att spela ackord-, melodi- slagverks- eller basstämmor.

Anledningen till att endast övergripande benämningar av instrument används i kursplanen är dels att värna om det didaktiska friutrymmet för läraren, dels att undvika att instrument associeras med specifika genrer. Formuleringarna i kursplanen avser att säkerställa att eleverna, under sin skoltid, får spela och utvecklas på flera olika instrument inom olika genrer. Benämningarna är delvis konstruerade för att undvika långa uppräkningslistor av instrument, men det är väsentligt att elever också lär sig korrekta benämningar på instrument och hur de används i olika sammanhang.

Med *basinstrument* avses instrument som av tradition betraktas som instrument för att spela basstämmor på. Däremot preciserar kursplanen inte om det handlar om en kontrabas, en bastuba eller en elbas. *Slagverksinstrument* kan inkludera såväl akustiska som digitala trumset liksom rytminstrument. *Melodiinstrument* kan naturligtvis vara en violin eller en flöjt men melodier kan förstås även spelas på ett piano eller på en elbas. *Tangentinstrument* omfattar såväl piano som digitala tangentinstrument, men det kan också vara ett dragspel eller en orgel.

Progressionen i instrumentalspelet går från att eleverna i årskurserna 1–3 möter *slagverksinstrument, stränginstrument, tangentinstrument och digitala verktyg för musicerande och musikskapande* till att i årskurserna 4–9 utveckla instrumentspel utifrån instrumentets funktion: *Ackord-, melodi-, bas- och slagverksinstrument samt digitala verktyg för musicerande och musikskapande*.

Digitala verktyg

Digitala verktyg för musicerande och musikskapande är kursplanens benämning på digitala instrument och programvaror. I dag skapas musik, i varierande genrer och former, ofta med hjälp av programvaror och digitala instrument vilket kan vara produktiva vägar till att förstå och utöva musik.

Det är numera en självklarhet att använda digitala verktyg såväl för musicerande som för musikskapande oavsett genre. Det är också verktyg som barn och ungdomar i hög grad kommer i kontakt med, vilket innebär rika möjligheter att tillägna sig kunskaper i musik.

Det finns programvaror som erbjuder varianter av mer eller mindre färdiga musikaliska byggstenar och möjligheter att skapa egna ljud eller komponera med traditionell notation. Att använda olika musikprogram för komposition men också för andra ändamål, exempelvis att musicera till egna ”backtracks”, är vanligt förekommande. Program för komposition, musicerande och musikproduktion är under ständig utveckling vilket innebär stora möjligheter, inte minst för att kunna samarbeta med yrkesverksamma musiker eller elever på andra platser. Därför finns innehållet *digitala verktyg för musicerande och musikskapande* i alla årskurser.

Musicerande

Kursplanen föreskriver att undervisningen under hela grundskoletiden ska ge eleverna möjlighet att utveckla färdigheter i att musicera med sång och spel. Det gäller såväl i individuell musikalisk utveckling som i musicerandet tillsammans med andra. Detta är ett ämnesinnehåll som kräver både tid och återkommande repetition om eleverna ska kunna utveckla hantverksmässiga kunskaper i musik.

Genom att redan i de lägsta årskurserna börja musicera på olika sätt, inte minst tillsammans med varandra, utvecklar eleverna lyhördhet såväl för musikaliska delar som för musikalisk helhet. Det innebär bland annat att eleven får utvecklas i att hålla en stämma med röst eller instrument och anpassa den som en viktig del av det musikaliska sammanhanget.

Progressionen går från att sjunga och spela unisont och med enkla stämmor till mer genretypiska musikaliska uttryck. I årskurserna 1–3 ska eleverna musicera med *sång och spel i olika former. Unison sång, kanon, växelsång och ensemblespel*, för att i årskurserna 4–6 mer medvetet möta musicerande med både *melodispel och ackompanjemang i olika genrer, unisont och i stämmor*. Progressionen leder till att eleverna i årskurserna 7–9 använder mer *genretypiska musikaliska uttryck* i musicerandet. I allt större utsträckning korsar och befruktar genrerna varandra och inom en och samma genre utvecklas många olika stilar och kulturella musikytringar. Kursplanen och betygskriterierna tar genomgående avstamp i detta synsätt.

Musikskapande

I kursplanen används termen *musikskapande* på ett övergripande sätt. Musikskapande i kursplanen innefattar improvisation, komposition och olika former av musikalisk gestaltning, som till exempel att kombinera musik med andra uttrycksformer. Att i musicerande bearbeta befintlig musik och på så sätt kommunicera idéer i musikalisk form är också exempel på musikskapande.

Även mycket små barn leker fram musik genom imitation och improvisation, och barnets egna erfarenheter reflekteras ofta i olika musikaliska uttryck, som i rörelse, spontansång och rytm. Detta inneboende flöde behöver tas tillvara och stimuleras till vidare utveckling i musikundervisningen. Behovet av att uttrycka något eget i form av improvisation, komposition eller genom bearbetning och gestaltning av musik är viktigt för både barns och ungdomars identitetsskapande och för deras musikaliska kunskapsutveckling.

Kursplanen föreskriver att eleverna får undervisning som stödjer deras utveckling inom improvisation. Ett viktigt sätt att lära sig musik är att imitera, vilket också är ett funktionellt verktyg för att utveckla improvisationsförmågan. I årskurserna 1–6 finns det gemensamma innehållet *imitation och improvisation med röst, rörelse och instrument*. I de högre åldrarna kan detta innehåll utmanas mer och eleverna ska med större medvetenhet använda sina kunskaper i och om musikaliska beståndsdelar när de improviserar. I årskurserna 7–9 ska eleverna möta *rytmisk och melodisk improvisation med röst, rörelse och instrument med utgångspunkt i musikaliska byggstenar*.

I ett kompositionsarbete kan improvisation fylla en viktig funktion där exempelvis ett motiv får växa fram, något som sedan kan bearbetas och sättas samman med andra beståndsdelar till en komposition. En komposition kan bestå av såväl ett klingande uttryck som att musikaliska beståndsdelar bearbetas med exempelvis rörelse.

Formuleringarna i kursplanen ska inte uppfattas som att eleverna behöver komponera omfattande musikstycken. Det innebär snarare att eleverna får tillgång till olika verktyg och metoder som gör det möjligt att sätta samman musikaliska beståndsdelar till fungerande former. I lågstadiet föreskriver kursplanen att eleverna ska få arbeta med *komposition med utgångspunkt i inspirationskällor* för

att i årskurserna 4–6 möta innehållet *komposition med utgångspunkt i musikaliska byggstenar* och i årskurserna 7–9 *komposition i olika genrer*.

Genom att musikundervisningen visar på olika utgångspunkter för att skapa musik blir eleverna medvetna om musikskapandets olika delar och likaså att andra uttrycksformer också kan utgöra en del av kompositionerna. Det kan till exempel innebära att sätta text till en visa, sätta rörelser till sin eller andras musik, eller att ton- eller ljudsätta en filmsekvens. Detta innebär att eleverna arbetar med kombinationer och bearbetningar av olika uttrycksformer, men att den klingande musiken är i fokus.

Kursplanen föreskriver att eleverna genom alla årskurser ska arbeta med musikalisk gestaltning och kommunikation av musikaliska tankar och idéer, vilket är en naturlig del i musicerande såväl som i improvisation och komposition. Det innebär också att eleverna får kombinera musik med andra uttrycksformer. Genom att kombinera musik med andra uttryck (till exempel berättande, bild, dans, film, text) syftar kursplanens formuleringar till en ökad förståelse för hur musik i kombination med andra uttrycksformer kan användas för att skapa stämningar, betydelser eller för att på olika sätt påverka en upplevelse.

Eleverna gestaltar och framträder, i mer eller mindre formella situationer, i såväl enkla rörelselekar som mer omfattande musikproduktioner. Genom gestaltningar och musikframföranden utvecklas förmågan att kommunicera något till andra. I mötet med detta innehåll berörs därigenom ett av ämnets långsiktiga mål, att *skapa musik samt uttrycka och kommunicera tankar och idéer i musikalisk form*.

Byggstenar och symboler

Kursplanen har gjort ett urval av några musikaliska beståndsdelar som eleven ska få möta och utveckla kunskap i och om. Dessa benämns i det centrala innehållet som *musikaliska byggstenar* och *musiksymboler* och ska användas i praktiskt musicerande och musikskapande såväl som i samtal, reflektion och analys av musik. Utgångspunkten för kursplanen är således att utveckla den språkliga begreppsbyggnaden i det praktiska arbetet.

De musikaliska byggstenar som introduceras i lågstadiet finns också med i högstadiet. Nya begrepp tillkommer för varje stadium. I årskurserna 1–3 möter eleverna byggstenarna *puls, rytm, tempo, klang, tonhöjd och dynamik*. I årskurserna 4–6 tillkommer *taktarter, fraser, perioder, musikalisk form och ackord* och i årskurserna 7–9 ingår också *ackompanjemangsmodeller och basgångar* i de musikaliska byggstenarna.

Termen *musiksymboler* som förekommer under alla årskursers centrala innehåll omfattar förhållandevis mycket, både symboler som är fixerade och i rörelse. Det kan handla om hur en nickning kan visa både tempo och inslag, eller hur någon med sin kropp förmedlar ett ritardando. Det syftar också på grundläggande notkännedom som grafiska tecken, till exempel för repris, notvärde, tonhöjd eller paus. Musiksymboler kan också vara tecken som elever utformar själva för att kunna kommunicera under musicerandet eller för att notera ett musikstycke.

Bilder, färger och grafiska mönster kan således utgöra en grafiskt noterad notbild, i kursplanen benämnt som *grafisk notation*, likväl som en serie fysiska rörelser kan vara ett sätt att förmedla hur musiken ska låta.

Yngre barn är ofta mycket receptiva när det gäller noter. Därför introduceras *grundläggande notkännedom* redan i lågstadiet och är ett centralt innehåll i alla stadier. Det innebär inte att det är samma undervisning i alla stadier utan progressionen följer elevernas musikaliska utveckling och kunskaper i och om musikaliska byggstenar. I årskurserna 1–3 möter eleverna musiksymboler i form av *bilder och grundläggande notkännedom*. I årskurserna 4–9 ska eleverna möta *ackordbeteckningar* och *grafisk notation* som är en vedertagen form av notskrift. Grafisk notation kan bestå av grafiska former där ljud som inte avses att noteras med exakt rytmik eller tonhöjd kan noteras med olika former och bilder.

Musikens sammanhang och funktioner

I kunskapsområdet ”Musikens sammanhang och funktioner” kommenteras det centrala innehåll som handlar om musikens roll och funktion hos människa och samhälle i olika kulturer och tider.

Musikupplevelser och påverkan

Mötet med musik skapar reaktioner hos människan, dessa reaktioner kan upplevas såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Ibland är upplevelsen väldigt stark och vi kan få gåshud eller fälla tårar. Vid andra tillfällen går upplevelsen mer obemärkt förbi, men ändå kan det hända att vi påverkas exempelvis genom att börja gå i puls till musik vi hör.

Kursplanens centrala innehåll behandlar olika aspekter av hur människan använder och har använt musik genom tiderna för att på olika sätt själv bli berörd och beröra andra. Elevens egna erfarenheter av musikupplevelser i musicerande och lyssnande eller i mötet med andra musikaliska uttryck, är en utgångspunkt för att skapa förståelse för hur musik kan påverka och användas i olika sammanhang.

De yngsta eleverna ska få möta ett innehåll som behandlar *musik som knyter an till elevens vardagliga och högtidliga sammanhang*. Här ingår att ta del av samtida och kulturhistoriska traditioner som *nationalsången och några av de vanligaste psalmerna, samt inblickar i svensk och nordisk barnvisetradition*. Kopplingen mellan musik i vardagliga och högtidliga sammanhang hänger samman med hur olika aspekter av musik påverkar människan. Det handlar om att medvetandegöra eleverna om att musik kan väcka starka känslor, både positiva och negativa, och att musik därför ofta används för att skapa stämningar eller för att skapa samhörighet. På så sätt kan musik påverka oss vid högtidliga eller rituella sammanhang, som till exempel vid ett bröllop, en begravning eller ett födelsedagsfirande. Det handlar också om att medvetandegöra hur musik kan användas och påverka oss, till exempel vid fysisk träning, för att koppla av eller

för att få oss att köpa en viss vara. Med andra ord hur musik används i mer vardagliga situationer.

Kursplanen utgår från de grundläggande värden i läroplanens inledande kapitel som handlar om ”alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor”. Skolans uppgift är att låta ”varje enskild elev finna sin unika egenart” samtidigt som skolan ska ”främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse”. Dessa värden kan synliggöras i ämnet musik på många sätt och bör behandlas i alla stadier.

Kursplanen föreskriver att undervisningen ska behandla områden som handlar om hur musik kan användas för att förstärka individens bild av sig själv, bland annat utifrån identitet, normer och grupptillhörighet i olika kulturer och sociala sammanhang. Innehållet *musikens påverkan på och betydelse för människa och samhälle. Musikens funktion för att uttrycka identitet, normer och grupptillhörighet i olika kulturer och sociala sammanhang* i årskurserna 7–9 kan fungera både stärkande och begränsande för individen. Kursplanen lyfter därför fram denna innehållspunkt för att belysa och problematisera hur musik kan kopplas till exempelvis identitetsskapande på individ- och gruppnivå. Som berörts tidigare i avsnittet är människans upplevelse av musik beroende av situation och sammanhang. För att möjliggöra reflektion över egna och andras musikupplevelser föreskriver därför kursplanen i lågstadiet att eleverna ska få möjlighet att associera *i form av tankar, känslor och inre bilder som uppkommer genom musikupplevelser*.

Ett annat centralt innehåll handlar om att prova och medvetandegöra hur musik tillsammans med andra uttrycksformer kan skapa betydelser. I årskurserna 4–6 är det föreskrivet att eleverna ska möta *musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika uttrycksformer kan samspela* för att i årskurserna 7–9 ytterligare belysa *hur musik används som meningsskapande uttrycksform i olika medier, till exempel i film och spel*.

Progressionen i innehållet kan sammanfattas med att den går från hur eleven själv påverkas av musik i årskurserna 1–3 till de sammanhang där musik används för att påverka i årskurserna 4–6 för att slutligen fokusera på musikens funktion i samhället och dess betydelse för identiteten och gruppen i årskurserna 7–9.

Ansvarsfullt förhållningssätt vid bruk av musik

I läroplanens inledande delar under ”Normer och värden” anges att elever ska uppmärksammas på de ”möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför”. I ämnet musik finns det stora möjligheter för eleverna att skapa egen musik, dela den och kanske samproducera den med andra. Eleverna kan också ta del av andras musik och sprida den vidare. Därför är det viktigt att eleverna får kunskap om rättigheter och skyldigheter som gäller runt upphovsrätt. I årskurserna 7–9 behandlas frågor om upphovsrätt i innehållspunkten *rättigheter och skyldigheter vid bruk av musik i olika sammanhang*.

Instrument och deras funktioner

Instrument kan grupperas i relation till andra instrument och de får olika funktioner beroende på vilket sammanhang de används i. Genom att sortera och gruppera musikinstrument skapas en medvetenhet hos eleverna om de olika instrumentens egenskaper och deras inbördes likheter och skillnader.

Gruppering kan ske på olika sätt. Det kan vara utifrån hur musikinstrumenten är konstruerade, till exempel om ljudet skapas på akustisk eller digital väg. När man pratar om instrument och instrumentgrupper finns det en poäng i att använda gängse benämningar, såsom exempelvis träblåsinstrument, stråkinstrument eller korninstrument. Instrument kan också grupperas utifrån instrumentets funktion och uttrycksmöjligheter i olika ensembletyper. I de lägsta årskurserna ska eleverna möta innehållet *olika musikinstrument. Hur de låter, vad de heter och hur de ser ut*. I årskurserna 4–6 lyfter kursplanen fram *musikinstrumentens funktioner i olika ensemble- och orkestertyper* och i årskurserna 7–9 bekantar sig eleverna slutligen med instrumentens *funktioner och uttryck i olika genrer och sammanhang*.

Musik från olika tider, kulturer och sammanhang

I stort sett all musik som eleverna lyssnar på, spelar eller på annat sätt kommer i kontakt med innehåller referenser till tidigare musik. Att få kunskaper om hur olika musikgenrer har vuxit fram och vilken funktion musiken har haft i olika kulturer skapar dels gemensamma referensramar, dels förståelse för den egna samtida musiken.

Det är viktigt att eleverna får komma i kontakt med många olika typer av musik. Det är dock varken enkelt eller oproblematiskt att i en kursplan specificera vilken musik som eleverna ska möta i undervisningen. I årskurserna 4–6 anger kursplanen därför med en övergripande formulering att eleverna ska få möta *musikaliska karaktärsdrag i konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika kulturer*. Formuleringen anger därmed att det ska finnas en spridning både när det gäller genrer, kulturer och tidsepoker.

Urvalet måste här av nödvändighet göras utifrån vad som är didaktiskt lämpligt. Det går emellertid att få viss vägledning av kursplanen när den i årskurserna 1–6 föreskriver att eleverna ska möta musik som förekommer i *vardagliga och högtidliga sammanhang*. Det är ofta sådan musik som är gemensam och känd för många människor i samma kultur. En stor mängd av den musik som används i medier är hämtad från historisk tid och i medierna förekommer såväl konstmusik som populärmusik. Att känna till vilka verken är, hur deras ursprung ser ut och hur de används i olika medier kan vidga elevernas kulturella referensramar. Sådan kunskap bidrar också till att skapa gemensamma referensramar som är värdefulla i ett samhälle.

I årskurserna 7–9 finns innehållet *musikaliska karaktärsdrag i konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika tidsperioder. Framväxten av olika genrer samt några centrala tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk*. Urvalet av

centrala tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk måste göras utifrån flera perspektiv. Vad som är centralt inom musiken varierar beroende på sammanhanget. Det kan handla om musik som är betydelsefull i en viss kultur, i en viss tid eller för en mindre grupp människor. Ur ett medborgar- och bildningsperspektiv är det dock viktigt att eleverna får möta musik från skilda genrer, tidsperioder och kulturer. Det innebär även att de får möta musik som kan göra dem delaktiga i samhällets kulturliv och traditioner. Mötet med tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk som många i samhället känner till kräver analys av varför just de verken eller kompositörerna anses vara centrala. Det kan också vara viktigt att reflektera över vem som har bestämt vad som är betydande eller centralt. Det finns således anledning till källkritik i sammanhanget. Det kan handla om att ställa frågor som: Vilka har skrivit musikhistorien, vem bestämmer vad som hörs och syns i olika sammanhang, vad kan ha förbisetts och vem spelar vilket instrument?

Progressionen inom området ligger i att innehållet i de yngre årskurserna i stor utsträckning utgår från elevernas egna referensramar. Allt eftersom vidgas referensramarna till att spänna över musik från olika kulturer, epoker och genrer.

Kommentarer till kursplanens betygskriterier

Betygskriteriernas uppgift är att fungera som måttstock för bedömning av elevens kunskaper. Betygskriterierna behöver läsas och tolkas i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisning som har bedrivits.

Läraren använder betygskriterierna för att bedöma elevens kunskapsutveckling inom ämnet. Det kan vara omdömen inom ramen för den individuella utvecklingsplanen, för att avgöra om eleven behöver ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen eller särskilt stöd. Ett annat skäl kan vara att säkerställa att eleverna får tillräckliga utmaningar för att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Att ge ett omdöme innebär att läraren värderar de kunskaper eleven hittills har inhämtat i ämnet, utifrån vad undervisningen har gett eleven förutsättningar att utveckla i förhållande till betygskriterierna. I de årskurser betyg sätts använder läraren betygskriterierna som ett verktyg för att bedöma elevens kunskaper vid betygssättningen.

Betygskriterier

Betygskriterier används för betygssättning i vissa årskurser. Läraren fäster vid betygssättningen mer vikt vid sådana kunskaper som betonas i syftet eller som kan kopplas till många eller omfångsrika punkter i det centrala innehållet. Läraren fäster också mer vikt vid sådant som har fokuserats i undervisningen och där eleverna fått möjlighet att särskilt fördjupa sina kunskaper. Det innehållsliga sammanhanget är viktigt då de val läraren gör i undervisningen har betydelse för vad som blir möjligt för eleverna att lära sig och därmed vad som blir relevant att bedöma. Detta är skälet till att betygskriterierna måste läsas och tolkas i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisning som har bedrivits.

Betygskriterierna i årskurserna 6 och 9 liknar i stor utsträckning varandra. Men när läraren tolkar betygskriterierna i relation till kursplanen och undervisningen blir det dock uppenbart att progressionen bärs av det centrala innehållet som skiljer sig åt mellan olika stadier, och att det konkreta undervisningsinnehållet blir mer komplext i högstadiet.

För att betygskriterierna ska fungera som ett användbart verktyg för en sammantagen bedömning vid betygssättning är de formulerade på ett övergripande sätt. På så vis ger de läraren möjligheter att göra en allsidig bedömning utifrån ett brett och varierat underlag som lämnat utrymme för eleven att visa sina kunskaper på olika sätt. Under terminen görs också avstämningar i förhållande till betygskriterierna för att sammanfatta och dokumentera det kunnande eleverna har visat. Sådana avstämningar är ett sätt för läraren att säkerställa att det finns ett brett och varierat underlag vid tiden för betygssättning.

Lärarens uppgift är att sätta det betyg som sammantaget motsvarar elevens kunskaper genom att hitta den bästa överensstämmelsen mellan betygsunderlaget och betygskriterierna. En sammantagen bedömning handlar om att läraren analyserar både hur elevens kunskaper förhåller sig till betygskriteriernas delar och vilket betyg som helheten indikerar. För att få en bild av den sammantagna nivån på elevens kunskaper är tyngdpunkterna i ämnet vägledande. Läs mer om sammantagen bedömning vid betygssättning i Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning.

Betygskriterierna i ämnet musik

Betygskriterierna i musik är indelade i tre stycken:

- Det första stycket handlar om elevens musicerande.
- Det andra stycket berör olika aspekter av musikskapande.
- Det avslutande stycket handlar om elevens upplevelse av musik och hur upplevelsen relaterar till olika aspekter av musikalisk medvetenhet.

Förmåga att sjunga och spela i olika musikaliska former och genrer

Den första delen av betygskriteriernas första stycke (som återges nedan) avser att rikta bedömningens fokus mot elevens förmåga att sjunga och spela.

Årskurs 6 och 9: *Eleven musicerar och genomför sina sång- och spelstämmer med **viss/relativt god/god** säkerhet.*

Det kan handla om aspekter av rytmisk medvetenhet, tonbildning, tajming, melodisk medvetenhet såväl som sång- och instrumenttekniska färdigheter. Läraren gör en samlad bedömning av elevens kunskaper och fokuserar på elevens bästa prestationer. Vid bedömningen behöver läraren väga in både bredd och djup. Bredd kan handla om att eleven visar färdigheter på flera olika instrumenttyper. Djup kan handla om att eleven sjunger eller spelar något instrument med driven teknik och medvetenhet.

Årskurs 6: *Dessutom anpassar eleven i **huvudsak/väl/mycket väl** sitt musicerande till det musikaliska sammanhanget.*

Årskurs 9: *Dessutom anpassar eleven i **huvudsak/väl/mycket väl** sitt musicerande till det musikaliska sammanhanget och musikens karaktär.*

Den andra delen av det första stycket fokuserar på olika aspekter av samspel och förmåga att anpassa musicerandet till ett musikaliskt sammanhang.

Vid bedömningen riktar läraren sitt fokus mot hur väl eleven anpassar sitt musicerande till sammanhanget, såväl när det gäller att musicera själv som tillsammans med andra, samt till själva musikens uttryck. Läraren bedömer i vilken grad eleven anpassar sitt musicerande till musikens uttryck, såsom exempelvis tempo, dynamik, tajming eller musikalisk form, samt i vilken grad eleven visar lyhördhet i samspelssituationer.

Jämförelsen av värdeorden i den första formuleringen om spel- och sångsäkerhet (viss/relativt god/god) och värdeorden i formuleringen om musikalisk anpassning (i huvudsak/väl/mycket väl) indikerar att läraren vid bedömningen lägger större vikt vid elevens förmåga att anpassa sitt musicerande till sammanhanget.

Vid bedömning i högstadiet läggs större vikt vid elevens förmåga att anpassa sitt musicerande till musikens karaktär, vilket handlar om såväl musikalisk genre som musikens framträdande uttryck.

Förmåga att skapa musik samt uttrycka och kommunicera tankar och idéer i musikalisk form

Betygskriteriernas andra stycke avser att rikta bedömningens fokus mot olika aspekter av musikaliskt skapande. Här handlar det om att eleverna ska få uttrycka tankar och idéer i improvisation, olika former av musikalisk gestaltning samt genom musikalisk komposition.

Årskurs 6 och 9: *Genom musikaliskt skapande uttrycker eleven idéer och tankar på ett i huvudsak fungerande/fungerande/väl fungerande sätt.*

Formuleringen riktar lärarens fokus mot elevens förmåga att, på ett medvetet sätt, använda olika musikaliska byggstenar och andra inspirationskällor för att uttrycka sig inom olika typer av improvisation och musikalisk gestaltning. För att få ett brett bedömningsunderlag behöver läraren också identifiera vilka intentioner, avvägningar och val eleven gör i sitt musikaliska skapande.

Årskurs 6: *Eleven komponerar musikaliska uttryck som har en i huvudsak fungerande/fungerande/väl fungerande form.*

Årskurs 9: *Eleven komponerar musik som har en i huvudsak fungerande form och karaktäristisk stil/fungerande form och karaktäristisk stil/väl fungerande form och karaktäristisk stil.*

Formuleringen i den andra meningen fokuserar på elevens förmåga att komponera och använda sina praktiska kunskaper i musikalisk form. Vid bedömningen kan läraren väga in hur väl eleven sätter samman musikaliska beståndsdelar och i vilken grad det sker med formmässig medvetenhet.

Att eleven komponerar *musikaliska uttryck* indikerar ett brett förhållningssätt i bedömningen. Det betyder att eleven inte behöver kunna komponera en hel låt. Det kan handla om kortare kompositioner som sträcker sig över några takter där musikaliska mönster sätts samman till en form. En komposition kan också bestå av en kombination av olika musikaliska uttryck, till exempel om undervisningen har handlat om ljudkompositioner och grafiska partiturer, eller om eleverna har komponerat en rörelsegestaltning utifrån olika musikaliska byggstenar.

I högstadiet breddas elevernas kunskap om musikalisk stil och genre och därför beaktas även detta vid bedömning. Vid bedömningen tittar läraren på graden av systematik och komplexitet i elevens sätt att sätta samman musikaliska byggstenar och mönster till musikaliska helheter.

Förmåga att uppleva och reflektera över musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang

Betygskriteriernas tredje stycke handlar om elevens förmåga att uppleva och reflektera över musik som kan komma till uttryck på olika sätt. Den kan till exempel visas muntligt, skriftligt, i praktiskt musicerande eller i musikskapande. Genom att inte styra läraren i valet av former för bedömningen av elevens reflektion avser formuleringen att ge möjligheter till ett allsidigt och varierat bedömningsunderlag anpassat till skilda musikaliska sammanhang. För att få ett brett underlag behöver läraren låta eleven uppleva musik och reflektera ur många olika perspektiv.

Årskurs 6: *Eleven urskiljer och ger med viss/relativt god/god säkerhet exempel på instrument och musikaliska karaktärsdrag i olika typer av musik.*

Årskurs 9: *Eleven urskiljer och jämför musikaliska karaktärsdrag från olika tidsperioder och genrer med viss/relativt god/god säkerhet.*

Vid bedömning i årskurs 6 riktar läraren sin uppmärksamhet mot elevens förmåga att identifiera och visa på utmärkande musikaliska beståndsdelar inom olika musikgenrer. Det kan handla om i vilken grad eleven visar vilka instrumenttyper eller vokala uttryck som är vanligt förekommande inom en viss musikgenre. Läraren kan också beakta hur väl eleven identifierar grundläggande karaktärsdrag såsom tajming, tempo eller andra karaktäristiska uttryck.

I årskurs 9 ligger fokus på elevens förmåga att sätta musiken i ett tids- och genremässigt sammanhang. Läraren väger in elevens bredd och djup i ämnesområdet. Det innebär att läraren bedömer om och i vilken utsträckning eleven visar kunskaper om hur olika instrumenttyper eller hur vokala uttryck har använts genom tiderna. Läraren ska också väga in i vilken grad eleven visar förståelse för varför en musikgenre upplevs på det ena eller det andra sättet.

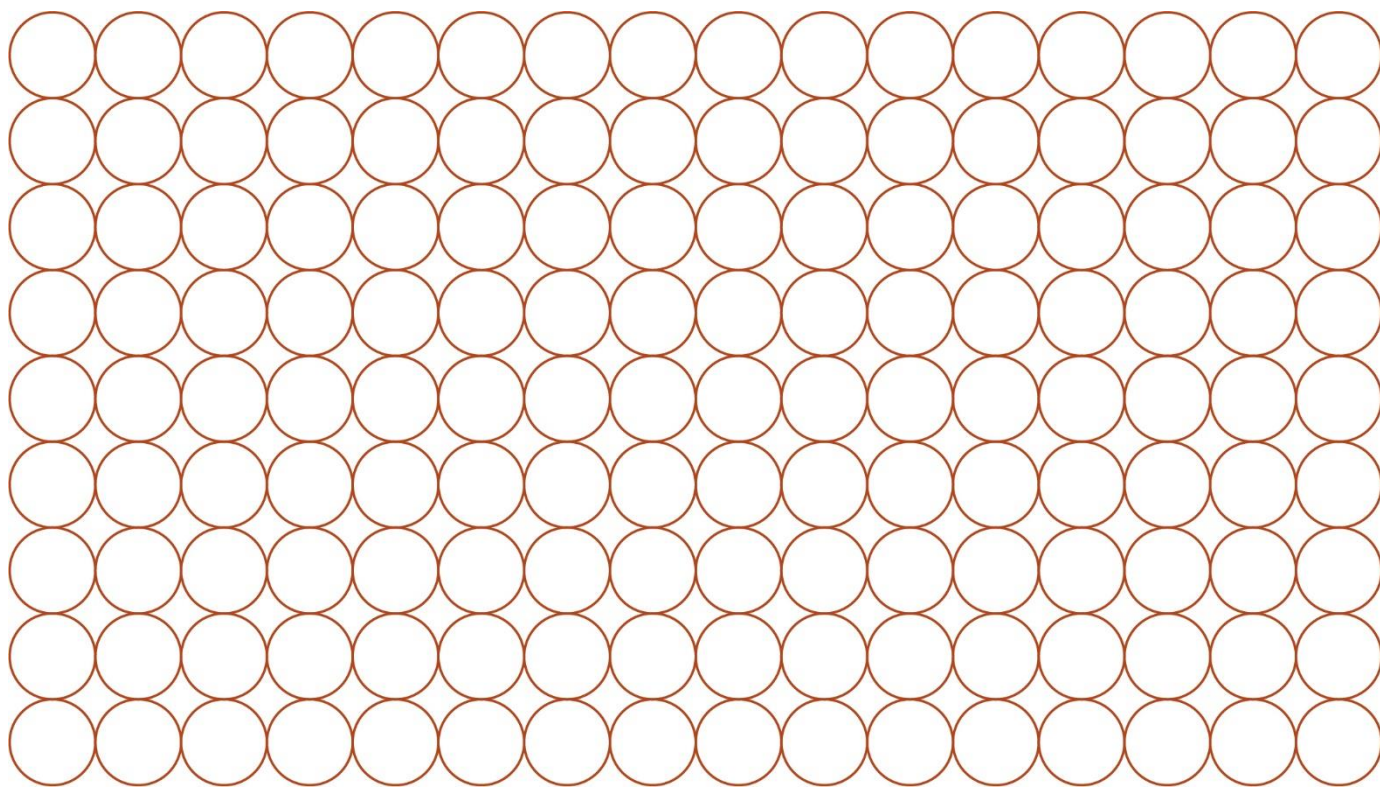
Årskurs 6: *Dessutom uttrycker eleven viss/relativt god/god förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse i något sammanhang.*

Årskurs 9: *Dessutom uttrycker eleven viss/relativt god/god förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sammanhang.*

Den andra delen av det tredje stycket riktar uppmärksamheten mot elevens förmåga att relatera sin upplevelse av musiken till ett större sammanhang där musikens sociala, kulturella och historiska aspekter ingår.

Här är avsikten att rikta lärarens bedömningsfokus mot om och hur eleven förmår uttrycka tankar om och tolkningar av olika känslor musik kan väcka, hur musik kan användas för påverkan eller vilka musikaliska element som kan användas för att skapa olika stämningar. Vid bedömning väger läraren in i vilken grad eleven visar förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse. Här behöver läraren förhålla sig till både bredd och djup i elevens kunskaper. Vid bedömningen kan läraren beakta om och hur eleven förmår att se musikens betydelse på individ-, grupp- eller samhälls nivå utifrån sociala, kulturella och historiska aspekter.

I årskurs 9 läggs större vikt vid bredden och djupet i elevens kunnande. Det innebär att läraren beaktar hur väl eleven reflekterar över musikens innehåll och funktion i flera olika sammanhang, liksom nyansen och komplexiteten i de kunskaper eleven visar om musikupplevelser och musikens betydelse för identitet och grupptillhörighet.

Skolverket

www.skolverket.se